

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

20 21 yil « 1 » iyul

№ 411

Toshkent sh.

Муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2021 йил 3 февралдаги ПФ–6155-сон Фармони ижросини таъминлаш, шунингдек, муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” 2021 йил 3 февралдаги ПФ–6155-сон Фармонига мувофиқ:

муҳтож шахсларни протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш амалиёти сертификат бериш тизимига ўтказилганлиги;

фуқароларга ўз танловига кўра давлат томонидан бериладиган маблағлар (сертификат) ҳисобидан исталган ишлаб чиқарувчидан протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини сотиб олиш имконияти яратилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Қуйидагиларни назарда тутувчи **Муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш тартиби тўғрисидаги низоми** иловага мувофиқ тасдиқлансин:

туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари томонидан **ҳар йили 15 декабрга қадар** кейинги йил учун муҳтож шахслар (ногиронлиги бўлган шахслар, жумладан, ногиронлиги бўлган болалар ҳамда ногиронлик гуруҳига эга бўлмаган пенсия ёшидаги шахслар)нинг рўйхатини шакллантириш орқали уларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан

таъминлашга бўлган эҳтиёжини аниқлаш тартиби;

муҳтож шахсларга сертификат расмийлаштириш учун Педиатрия тиббий-ижтимоий эксперт комиссияси, Тиббий-ижтимоий эксперт комиссияси ва Тиббий-маслаҳат комиссиясининг **тиббий хулосаларини бериш тартиби;**

муҳтож шахсларга тасдиқланган рўйхатга киритилган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини сотиб олиш имкониятини тақдим этувчи **сертификат бериш ҳамда у асосида муҳтож шахсларни тегишли мосламалар ва техник воситалар билан таъминлаш тартиби;**

муҳтож шахсларга протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини **етказиб бериш, уларни таъмирлаш ёки алмаштириш тартиби;**

муҳтож шахсларнинг протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминланиши **ҳисобини юритиш ҳамда харажатларни молиялаштириш тартиби.**

3. Белгилансинки:

протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларининг ўртача нархлари кейинги йил учун ҳар йили 5 декабрга қадар ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари томонидан шакллантирилади ҳамда 15 декабрга қадар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг ҳамда Монополияга қарши курашиш қўмитасининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳудудий бўлинмалари билан келишган ҳолда тасдиқланади;

инфляция даражаси ва бозор конъюнктураси ўзгаришларини ҳисобга олиб, протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари ўртача нархлари заруратга қараб, лекин бир йилда камида бир марта қайта кўриб чиқарилади.

4. Ўзбекистон Республикаси Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги Молия вазирлиги ҳамда бошқа масъул вазирликлар ва идоралар билан биргаликда **бир ой муддатда муҳтож шахсларни протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш амалиётини** ушбу қарорга иловага мувофиқ тасдиқланган Низомга мувофиқ **сертификат бериш тизими**га ўтказиш бўйича амалий чора-тадбирларни белгиласин ва ижросини таъминласин.

5. Мазкур қарор талаблари муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш бўйича протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини ишлаб чиқариш ва сотиш фаолияти билан шуғулланувчи ташкилотлар билан белгиланган тартибда тузилган амалдаги шартномаларга нисбатан татбиқ этилмайди.

6. Ўзбекистон Республикаси Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирсин.

7. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ижтимоий ривожлантириш масалалари бўйича ўринбосари Б.А. Мусаев ва Ўзбекистон Республикаси Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги директори А.К. Инаков зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

А. Арипов

Вазирлар Маҳкамасининг
2021 йил I июлдаги 411 -сон қарорига
илова

Мухтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш тартиби тўғрисида НИЗОМ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом ногиронлиги бўлган шахсларни, жумладан, ногиронлиги бўлган болаларни ҳамда ногиронлик гуруҳига эга бўлмаган пенсия ёшидаги шахсларни (кейинги ўринларда – мухтож шахслар) протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш тартибини белгилайди.

2. Мухтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш давлат томонидан бериладиган маблағлар ҳисобидан исталган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини ишлаб чиқариш ва сотиш фаолияти билан шуғулланувчи ташкилотлардан (кейинги ўринларда – ташкилотлар) тегишли протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини сотиб олиш имкониятини тақдим этувчи сертификат орқали амалга оширилади.

3. Мухтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш ушбу Низомга 1-иловада келтирилган схемага мувофиқ амалга оширилади.

4. Мухтож шахсларга ушбу Низомга 2-иловада келтирилган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари рўйхатига мувофиқ туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари томонидан сертификат берилади.

Ҳар икки йилда бир марта мазкур рўйхатда келтирилган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари турлари ҳамда улардан фойдаланиш муддатлари янгилаб борилади.

5. Агар ногиронлиги бўлган шахсни реабилитация қилишнинг яқка тартибдаги дастурида назарда тутилган ҳамда белгиланган тартибда бепул таъминланиши керак бўлган реабилитация қилишнинг техник воситаси ёки кўрсатилган хизматлар ўз ҳисобидан қопланган бўлса, унга воситанинг ёки хизматнинг қиймати миқдорида Вазирлар Маҳкамасининг “Сотиб олинган реабилитация техник воситаси ёки кўрсатилган хизматлар учун компенсация тўлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида” 2009 йил 17 июндаги 166-сон қарорига мувофиқ белгиланган тартибда компенсация тўланади.

6. Меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланган, касб касалликларига чалинган ёки саломатликнинг бошқа хил

шикастланиши туфайли етказилган зарардан жабрланган ходимлар – муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш учун қилинган харажатлар жавобгар бўлган иш берувчи маблағлари ҳисобидан белгиланган тартибда тўланади.

2-боб. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига муҳтожлик тўғрисида тиббий хулоса бериш

7. Муҳтож шахсларга протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари Тиббий-ижтимоий эксперт комиссиясининг (кейинги ўринларда – ТИЭК) ёки Тиббий-маслаҳат комиссиясининг (кейинги ўринларда – ТМК) мазкур Низомга 3-иловага мувофиқ шаклдаги муҳтож шахсларнинг протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига муҳтожлиги тўғрисидаги тиббий хулосаси асосида берилади. Бунда тиббий хулосалар муҳтож шахсларнинг доимий яшаш жойи бўйича:

а) пенсия ёшидаги муҳтож шахсларга ТМК томонидан;

б) 18 ёшгача ногиронлиги бўлган болаларга – Педиатрия тиббий-ижтимоий эксперт комиссиялари (кейинги ўринларда – ПТИЭК) томонидан;

в) 18 ёш ва ундан катта ёшдаги ногиронлиги бўлган шахсларга – ТИЭК томонидан берилади.

8. Пенсия ёшидаги муҳтож шахсга унинг ёки қонуний вакилининг аризасига ҳамда даволовчи врачнинг тиббий ҳужжатларига (амбулатория картаси, зарур бўлганда, касаллик тарихидан кўчирма) асосан тиббий хулоса расмийлаштирилади.

18 ёшгача бўлган ногиронлиги бўлган болага қонуний вакилининг аризаси ҳамда ногиронлик тўғрисидаги маълумотнома асосида, 18 ёш ва ундан катта ёшдаги ногиронлиги бўлган шахсларга ногиронлиги бўлган шахснинг ёки қонуний вакилининг аризаси ҳамда ногиронлик тўғрисидаги маълумотнома асосида тиббий хулоса расмийлаштирилади.

ТИЭК ва ПТИЭК томонидан шахсни ногиронлиги бўлган шахс ёки 18 ёшгача ногиронлиги бўлган бола деб топиш бўйича хулоса бериш жараёнида улар муҳтож шахс деб топилганда бир йўла протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига тиббий хулоса расмийлаштириб берилади.

Пенсия ёшидаги муҳтож шахсларга берилган тиббий хулосалар муддати ҳар бир касаллик ҳолатида касалликнинг хусусияти ва кечишига, организм функцияларининг бузилиши даражасига ва компенсатор механизмларининг ҳолатига қараб белгиланади, ногиронлиги бўлган муҳтож шахсларга берилган тиббий хулосалар эса – ногиронликнинг муддатидан келиб чиқиб қайта ногиронликка ўтиш муддатигача берилади.

9. ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК томонидан тиббий хулосаларни расмийлаштиришда протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига кўрсатмаларга асосланилиши лозим. Расмийлаштирилган тиббий хулосалар ҳақидаги маълумотлар тегишли ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК томонидан юритилади.

Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига кўрсатмалар рўйхати мазкур Низомга 4 ва 5 иловаларга мувофиқ ҳамда расмийлаштирилган тиббий хулосаларни қайд этиш журнали мазкур Низомга 6-иловага мувофиқ шаклда юритилади.

10. Тиббий хулосаларнинг асосланганлиги ва тўғри расмийлаштирилиши учун уни расмийлаштирган ва имзолаган шахслар жавобгар ҳисобланади.

3-боб. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига бўлган эҳтиёжни аниқлаш

11. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари томонидан ҳар кейинги йил учун ҳар йили 15 декабрга қадар ТИЭК, ПТИЭК ва ТМКлар билан биргаликда протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига муҳтож шахслар рўйхати (кейинги ўринларда – муҳтож шахслар рўйхати) шакллантирилади ва мунтазам равишда янгиланган бўлиб борилади. Муҳтож шахслар рўйхати мазкур Низомга 7 ва 8-иловаларда келтирилган шаклларга мувофиқ юритилади.

Муҳтож шахслар рўйхатини шакллантиришда мазкур Низомга 2-иловада келтирилган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларидан фойдаланиш муддати ҳамда ТИЭК, ПТИЭК ёки ТМК томонидан биринчи марта тиббий хулоса расмийлаштирилган муҳтож шахслар инобатга олиниши лозим.

12. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари тегишли ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК билан биргаликда ҳар йили 20 декабрдан кечиктирмай кейинги йил учун молиялаштириш ҳажмини аниқлаш мақсадида ҳудуд бўйича муҳтож шахслар рўйхатини тегишлича Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаларига (кейинги ўринларда – ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари) тақдим этади.

13. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш учун зарур бўладиган харажатлар Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетлари ҳамда қонунчилик ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан қопланади.

14. Муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш учун зарур бўладиган йиллик маблағлар ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаларининг асосланган ҳисоб-китобларига кўра Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар молия бошқармалари томонидан ҳар йили I чорак якунига қадар ажратилади.

Ҳисобот йили давомида ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК томонидан биринчи марта тиббий хулоса расмийлаштирилган ҳамда муҳтож шахслар рўйхатига киритилмаган муҳтож шахслар тўғрисидаги маълумотлар ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК томонидан тегишли туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимига тақдим қилинади. Бунда ҳар ой бўйича маълумотлар кейинги ойнинг 5-кунидан кечиктирмай тақдим этилиши лозим.

Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари қабул қилиб олинган қўшимча эҳтиёж бўйича маълумотларни улар қабул қилиб олинган кундан бошлаб 5 иш куни ичида тегишли ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармасига тақдим этади.

Биринчи марта тиббий хулоса расмийлаштирилган ҳамда муҳтож шахслар рўйхатига киритилмаган муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш учун зарур бўладиган маблағларни ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаларининг асосланган ҳисоб-китобларига кўра Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар молия бошқармалари маҳаллий бюджетларининг қўшимча манбалари ҳисобидан ажратиш чоралари кўрилади.

4-боб. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун сертификат расмийлаштириш

15. Ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари тегишли туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимларини муҳтож шахслар эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда ҳар йили январь ойи якунига қадар мазкур Низомга 9-иловада келтирилган шаклга мувофиқ сертификатлар билан таъминлайди.

Сертификатлар махсус ҳимояланган қоғозда тайёрланган ҳамда рақамланган бўлиши шарт.

Сертификат 3 та – “А”, “В” ва “С” қисмдан иборат бўлади.

16. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими сертификатни қабул қилиб олгач муҳтож шахсларни тиббий хулосалар асосида ўзи танлаган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш учун

муҳтож шахслар рўйхатида белгиланган муддатда сертификатни расмийлаштиради.

Биринчи марта мурожаат қилган муҳтож шахсларга сертификат расмийлаштирилиш муддати мурожаат қилинган кундан бошлаб ўттиз иш кунидан ошмаслиги лозим.

Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари учун расмийлаштирилган сертификатни қайд этиш журнали шакли Низомга 10-иловага мувофиқ юритилади.

17. Биринчи марта мурожаат қилган муҳтож шахсларга сертификат расмийлаштирилганда бу ҳақида туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими томонидан Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги (кейинги ўринларда – Агентлик) томонидан белгиланган шаклга мувофиқ юритиладиган Муҳтож шахснинг картасига қайд этилади.

Муҳтож шахснинг картаси туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими томонидан муҳтож шахс учун очилган йиғмажилдда сақланади. Муҳтож шахснинг яшаш жойи ўзгарган тақдирда, унинг йиғмажилди янги яшаш жойидаги туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимига юборилади.

18. Муҳтож шахс тегишли протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун мурожаат этиши мумкин бўлган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини ишлаб чиқариш ва сотиш фаолияти билан шуғулланувчи ташкилотларни (кейинги ўринларда – ташкилотлар) ўз хоҳишига кўра танлайди.

Бунда муҳтож шахс туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими томонидан протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун мурожаат этиши мумкин бўлган ташкилотлар тўғрисидаги маълумотлар билан таништирилади.

Ташкилотлар тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олган рўйхат Агентлик томонидан Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги ҳузуридаги Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш агентлиги билан биргаликда йилда икки марта шакллантириб борилади.

19. Ташкилотлар тўғрисидаги маълумотлар қуйидагиларни ўз ичига олади:

- ташкилотларнинг номи, манзили, боғланиш учун телефон рақамлари;
- мазкур йўналишда фаолият кўрсатиши учун ҳар бир маҳсулотнинг мувофиқлик сертификати ва тегишли гувоҳномаси;
- ҳудудлардаги мавжуд филиалларининг манзили;

ташкилотларда ишлаб чиқариладиган ҳар бир протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларининг номи, нархи, фойдаланиш ва кафолат муддатлари, кафолат ва фойдаланиш муддатлари тугамасдан ёки тугаганидан сўнг амалга ошириладиган тадбирлар;

ташкилотларда ишлаб чиқариладиган ҳар бир протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситасининг техник паспорти, фойдаланиш бўйича йўриқнома, тайёрлаш ва/ёки етказиб бериш муддати.

Ташкилотлар тўғрисидаги маълумотларда муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлашда енгиллик яратиш ҳамда қўллаб-қувватлаш бўйича бошқа маълумотлар ҳам бўлиши мумкин.

Ушбу бандда келтирилган ҳужжатлардан биттаси мавжуд бўлмаган ҳолатда шу ташкилот муҳтож шахсга протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун мурожаат этиши мумкин бўлган ташкилотлар рўйхатига киритилмайди.

Бунда мазкур йўналишда фаолият кўрсатиши учун ҳар бир маҳсулотнинг мувофиқлик сертификати ва тегишли гувоҳномаси муддатлари тугаган ҳолатда ташкилотлар рўйхатидан чиқарилади.

Ташкилотлар тўғрисидаги маълумотлар Агентликнинг расмий веб-сайтига ҳам жойлаштирилади ва янгилаб борилади.

20. Сертификатнинг амал қилиш муддати расмийлаштирилган йил учун ҳақиқий ҳисобланади ҳамда кейинги йил учун амал қилмайди.

5-боб. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш

21. Сертификат ҳар бир протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси учун алоҳида расмийлаштирилади (пойабзаллар ва қўлтиқ таёқлар учун унинг бир жуфтига битта сертификат расмийлаштирилади).

22. Сертификатнинг “А”, “В” ва “С” қисмларининг тегишли бандлари туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими томонидан тўлдирилади ҳамда тасдиқланади.

23. Муҳтож шахс расмийлаштирилган сертификат асосида ўзи танлаган ташкилотга мурожаат қилади.

24. Муҳтож шахс протез-ортопедия мосламаларини тайёрлаш учун ташкилотга мурожаат қилганда, унга ташкилот томонидан тегишли протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари тўғрисида техник таснифи, тайёрлаш учун кетадиган вақт ҳисобга олинган ҳолда тахминий тайёр бўлиш куни ҳақида маълумот берилади.

Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини тайёрлаш ва етказиб бериш муддати ўттиз иш кунидан, мураккаб турдаги протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини тайёрлаш ва етказиб бериш муддати қирк беш иш кунидан ошмаслиги лозим.

25. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини тайёрлаш ва етказиб беришнинг сўнгги санаси ҳар йилнинг 20 декабридан кечикмаслиги лозим.

26. Ташкилот томонидан ҳар бир тайёрланган протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси техник паспорти, фойдаланиш бўйича йўриқнома ҳамда буюртма берган муҳтож шахс тўғрисидаги маълумотлар билан биргаликда берилиши шарт.

Фойдаланиш йўриқномасида протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситасини сақлаш, фойдаланиш тартиб ва қоидалари фойдаланувчилар учун содда ва осон тушунадиган ҳолда ёритилиши ҳамда ўзбек ва рус тилларида чоп этилиши лозим.

Муҳтож шахс протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситасидан фойдаланиш йўриқномаси билан тўлиқ танишиб чиқиши ҳамда протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситасини сақлаш, ундан фойдаланиш тартиб ва қоидаларига риоя қилиши лозим.

27. Маҳсулот тайёрлаб берилгандан кейин сертификатнинг тегишли қисмлари ташкилот томонидан тўлдирилади ва тасдиқланади.

28. Ташкилот томонидан ҳар ой якунлари бўйича кейинги ойнинг 10-кунига қадар қабул қилинган ва етказиб берилган буюртмалар тўғрисидаги маълумотлар киритилгандан ва сертификатнинг тегишли бандлари тўлиқ тўлдирилгандан ҳолда унинг “С” қисми ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармасига юборилади. Сертификатнинг “В” қисми ташкилотда қолади.

Тегишли бандлари ташкилот томонидан тўлиқ тўлдирилмаган сертификатлар бўйича ўрганиш ўтказилмайди ҳамда беш кун муддат ичида ташкилотга қайтарилади.

Ташкилот томонидан қабул қилинган ва етказиб берилган буюртмалар тўғрисидаги маълумотлар шакли Низомга 11-иловага мувофиқ юритилади.

29. Ташкилот томонидан тақдим этилган ва етказиб берилган буюртмалар тўғрисидаги маълумотлар икки кун муддатда туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимларига юборилади. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари томонидан беш кун муддатда муҳтож шахсларнинг протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан амалда

таъминланганлиги ўрганилади ҳамда натижаси тўғрисида ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармасига маълумот тақдим этилади.

30. Тайёр бўлган ҳамда ўзига мос келишини ўлчаб кўриш зарур бўлган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига муҳтож шахс уларни ўзи бевосита ташкилотдан қабул қилиб олади. Бошқа ҳолатларда муҳтож шахсларга тегишли протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари ташкилотлар томонидан ушбу шахснинг яшаш жойига етказиб берилиши шарт.

31. Ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаси томонидан муҳтож шахсларнинг протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан амалда таъминланганлиги ўрганилгандан сўнг сертификатнинг “С” қисми ўн кун муддатда туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимига сақлаш учун юборилади.

Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими сертификатнинг “С” қисмига асосан ушбу сертификат расмийлаштирилиши учун асос бўлган тиббий хулосанинг қайтарма қисмини ўн кун муддатда тегишли ТИЭК, ПТИЭК ёки ТМКга сақлаш учун юборади.

ТИЭК ва ПТИЭКга юборилган тиббий хулосанинг қайтарма қисми муҳтож шахснинг кўрик ишида, ТМКга юборилган тиббий хулосанинг қайтарма қисми муҳтож шахснинг якка тартибдаги амбулатория картасида сақланади.

32. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари ойлик ҳисоботларни ҳар ой якунлари бўйича кейинги ойнинг 5-кунидан кечиктирмасдан тегишли ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармасига, ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари эса – ҳар чорак якунлари бўйича кейинги ойнинг 10-кунидан кечиктирмай Агентлик томонидан белгиланган шаклга мувофиқ протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминланган муҳтож шахслар ҳақидаги ҳисоботларни Агентликка тақдим этади.

33. Ташкилот қабул қилинган буюртмаларни белгиланган нархда, сифатда ва муддатда тайёрлаш учун жавобгар ҳисобланади.

6-боб. Харажатларни молиялаштириш

34. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларининг ўртача нархлари кейинги йил учун ҳар йили 5 декабрга қадар ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари томонидан шакллантирилади ҳамда 15 декабрга қадар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг ҳамда Монополияга қарши

курашиш кўмитасининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳудудий бўлинмалари билан келишган ҳолда тасдиқланади.

35. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилиш техник воситаларининг ўртача нархи ташкилотлар томонидан ушбу маҳсулотларга расмий эълон қилинадиган маълумотлардан, прайс-варақларда кўрсатилган нарх тўғрисидаги маълумотлардан шакллантирилади.

Инфляция даражаси ва бозор конъюнктураси ўзгаришларини ҳисобга олиб, протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари ўртача нархлари заруратга қараб, лекин бир йилда камида бир марта қайта кўриб чиқарилади.

Ташкилот томонидан муҳтож шахсларнинг протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминланганлигини ўрганиш натижасига кўра ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари томонидан белгиланган тартибда тегишли ташкилотга маблағ ўтказиш муддати беш иш кунидан ошмаслиги лозим. Бунда тўлаб бериладиган маблағ миқдори муҳтож шахсларга расмийлаштирилган сертификатда белгиланган ўртача нархдан ортиқ бўлмаслиги шарт.

Муҳтож шахслар расмийлаштирилган сертификатда белгиланган нархдан паст ёки юқори бўлган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини танлаш ҳуқуқига эга.

Расмийлаштирилган сертификатда белгиланган нархдан юқори бўлган нархдаги фарқ муҳтож шахс томонидан тўланади.

Бунда тўлов нақд пул маблағлари кўринишда, банк кассалари, электрон терминаллар ва бошқа қурилмалар орқали ўтказилган ҳолда амалга оширилади. Тўлов тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар муҳтож шахснинг ўзида қолади ва сақланади.

Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари нархи расмийлаштирилган сертификатда белгиланган нархдан паст бўлган ҳолатда ташкилот сертификатнинг “С” қисмида маҳсулот нархини кўрсатиб ўтади ва ҳудудий бошқармалар томонидан кўрсатилган нарх асосида маблағ ўтказилади.

7-боб. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини таъмирлаш ёки алмаштириш

36. Протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси мазкур Низомга 2-иловада кўрсатилган кафолат муддатида носоз бўлиб қолганда, етказиб берган ташкилот томонидан бепул таъмирлаб берилади ёки бошқа янгисига алмаштирилади.

Бунда муҳтож шахс томонидан ташкилотга мурожаат қилинган кундан тегишли протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси ташкилот томонидан таъмирлаб берилиши ёки янгисига

алмаштирилиши беш кун муддатдан, қўшимча текшириш зарур бўлганда эса ўн кун муддатдан ошмаслиги шарт.

37. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари тиббий хулосага асосан қуйидаги ҳолларда фойдаланиш муддати тугамасдан бошқасига алмаштириб берилади:

муҳтож шахсларнинг жисмоний ривожланиши оқибатида протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари ўлчамлари уларга тўғри келмаса;

муҳтож шахсларда касаллик кечишининг ёмонлашуви, шунингдек, ўтказилган жарроҳлик муолажаларидан сўнг юзага келган анатомик ёки физиологик ўзгаришлар оқибатида протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари фойдаланишга яроқсиз бўлиб қолса.

Бунда туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими томонидан далолатнома расмийлаштирилади ҳамда протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари учун мазкур Низомда белгиланган тартибда ташкилотга мурожаат қилиш учун далолатнома расмийлаштирилган кундан бошлаб уч иш кунидан ошмаган муддатда сертификат янгидан расмийлаштириб берилади.

38. Протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси кафолат муддати тугагандан кейин носоз бўлиб қолганда, уларни таъмирлаш ёки алмаштириш билан боғлиқ харажатлар Қорақалпоғистон Республикаси бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетлари маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Бунда протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари носозлиги тўғрисида тегишли туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими томонидан далолатнома расмийлаштирилади ҳамда расмийлаштирилган кундан бошлаб беш кундан ошмаган муддатда таъмирланиши ёки алмаштирилиши лозим бўлган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари учун сертификат янгидан расмийлаштириб берилади.

8-боб. Якунловчи қоидалар

39. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини бошқа шахсларга фойдаланиш учун бериш тақиқланади.

40. Муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш учун маҳаллий бюджетдан ажратилган маблағлардан мақсадли фойдаланилиши Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг Давлат молиявий назорати департаменти ва унинг ҳудудий бошқармалари томонидан назорат қилинади.

41. Муҳтож шахслар протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш натижасидан норози бўлган тақдирда, юқори турувчи орган ёки судга мурожаат қилиши мумкин.

42. Ушбу Низом талаблари бузилишида айбдор бўлган шахслар қонунчилик ҳужжатларига мувофиқ жавоб берадилар.

Мухтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари
ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан
таъминлаш тартиби тўғрисидаги низомга
1-илова

**Мухтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг
техник воситалари билан таъминлаш
СХЕМАСИ**

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Бажариш муддатлари
I. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига мухтож шахслар рўйхатини шакллантириш ҳамда уларни таъминлаш учун маблағ ажратиш			
1-босқич	Туман (шаҳар) тиббий- ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими, Тиббий-ижтимоий эксперт комиссияси, Педиатрик тиббий-ижтимоий эксперт комиссияси ва Тиббий- маслаҳат комиссияси	Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларига мухтож шахслар рўйхатини шакллантириш ва янгилаб бориш	Ҳар йили 15 декабрга қадар, мунтазам равишда
2-босқич	Туман (шаҳар) тиббий- ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими, Тиббий-ижтимоий эксперт комиссияси, Педиатрик тиббий-ижтимоий эксперт комиссияси ва Тиббий- маслаҳат комиссияси	Худуд бўйича мухтож шахслар рўйхатини тегишлича ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаларига тақдим этиш	Ҳар йили 20 декабрга қадар

3-босқич	Худудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари	Зарур бўладиган йиллик маблағларни ажратиш юзасидан Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар молия бошқармаларига мурожаат этиш	Ҳар йили декабрь ойи якунига қадар
4-босқич	Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар молия бошқармалари	Зарур бўладиган йиллик маблағларни худудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармаларининг асосланган ҳисоб-китобларига кўра ажратиш	Ҳар йили 1 апрелга қадар қадар

II. Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари ўртача нархларини шакллантириш

5-босқич	Худудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари	Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари ўртача нархларини кейинги йил учун шакллантириш	Ҳар йили 5 декабрга қадар
6-босқич	Худудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари, Молия вазирлигининг ҳамда Монополияга қарши курашиш қўмитасининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар худудий бўлинмалари	Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари ўртача нархларини келишиш ҳамда тасдиқлаш	Ҳар йили 15 декабрга қадар

III. Муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари учун сертификат билан таъминлаш

7-босқич	Худудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари	Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимларини муҳтож шахслар эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда сертификатлар билан таъминлаш	Ҳар йили январь ойи якунига қадар
8-босқич	Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими	Муҳтож шахсларни тиббий хулосалар асосида ўзи танлаган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш учун сертификатни расмийлаштириш	Белгиланган муддатда
9-босқич	Муҳтож шахс	Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун мурожаат этиши мумкин бўлган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини ишлаб чиқариш ва сотиш фаолияти билан шуғулланувчи ташкилотга мурожаат қилиш	Сертификатни олгандан кейин ўз хоҳишига кўра

IV. Муҳтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан таъминлаш ҳамда ҳисобини юритиш

10-босқич	Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини ишлаб чиқариш ва сотиш фаолияти билан шуғулланувчи ташкилот	Тегишли протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини тайёрлаш ва муҳтож шахсга етказиб бериш	1. Муҳтож шахс мурожаат қилган кунидан бонглаб ўттиз иш куни мобайнида. 2. Мураккаб турдаги протез-ортопедия
-----------	--	--	---

			мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари учун мурожаат қилинган кундан бошлаб қирқ беш иш куни мобайнида
11-босқич	Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини ишлаб чиқариш ва сотиш фаолияти билан шуғулланувчи ташкилот	Етказиб берилган буюртмаларга тегишли сертификатнинг “С” қисмини ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармасига юбориш	Кейинги ойнинг 10-кунига қадар
12-босқич	Ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари	Етказиб берилган буюртмалар тўғрисидаги маълумотларни туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимларига юбориш	Ташкилотлар томонидан тақдим этилган кундан бошлаб икки кун муддатда
13-босқич	Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлимлари	Мухтож шахсларнинг протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари билан амалда таъминланганлигини ўрганиш ҳамда натижаси тўғрисида тегишли ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармасига маълумот тақдим этиш	Етказиб берилган буюртмалар тўғрисидаги маълумотлар тақдим этилган кундан бошлаб беш кун муддатда
14-босқич	Ҳудудий тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бошқармалари	Ўрганиш натижасига кўра етказиб берилган протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари учун тегишли ташкилотга маблағ ўтказиб бериш	5 кун муддатда

Мухтож шахсларни протез-ортопедия
мосламалари ва реабилитация қилишнинг
техник воситалари билан таъминлаш
тартиби тўғрисидаги низомга
2-илова

**Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник воситалари
РЎЙХАТИ**

Т/р	Турлари	Кафолат муддати	Фойдаланиш муддати
I. Протез-ортопедия мосламалари			
1.	Қўл протезлари: елка протези, елкадан олиб ташлангандан кейинги қўл протези, билак протези, кафт протези	6 ой	24 ой
2.	Оёқ протезлари: сон протези, сон олиб ташлангандан кейинги оёқ протези, болдир протези	6 ой	24 ой
3.	Қўл ва оёқ камари ортопед аппаратлари, пластик корсетлар	6 ой	24 ой
4.	Корсет	3 ой	24 ой
5.	Кўкрак беги экзопротези	6 ой	12 ой
6.	Қўл ва оёқ камари тутори	3 ой	12 ой
7.	Бандаж	3 ой	12 ой
8.	Мураккаб ортопед пойабзал ва протезга пойабзал	4 ой	12 ой
II. Реабилитация қилишнинг техник воситалари			
9.	Эшитиш мосламаси	12 ой	48 ой
10.	Қўлтиқ таёқ	12 ой	24 ой
11.	Ҳасса	12 ой	24 ой
12.	Тирсакли қўлтиқ таёқ	12 ой	24 ой
13.	Кўзи ожизлар учун ҳасса	12 ой	24 ой
14.	Юриш мосламаси (ходунок)	12 ой	24 ой
15.	Пешоб қабул қилгич	5 кун	1 ой
16.	Нажас қабул қилгич	5 кун	1 ой
17.	Хонага мўлжалланган ўриндикли аравача	12 ой	60 ой
18.	Сайр қилишга мўлжалланган ўриндикли аравача	12 ой	60 ой

Муҳтож шахсларни протез-ортопедия
мосламалари ва реабилитация қилишнинг
техник воситалари билан таъминлаш
тартиби тўғрисидаги низомга
3-илова

**Протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник
воситаларига муҳтожлик тўғрисидаги _____ – сонли
ТИББИЙ ХУЛОСА**

1. _____
(Муҳтож шахснинг Ф.И.О.)
2. _____
(Тугилган кун, ой, йил)
3. _____
(Яшаш манзили)
4. _____
(ногиронлик гуруҳи, сабаби ва муддати (агар ногиронлиги бўлган шахс бўлса))
5. _____
(клиник таъхис)
6. Ушбу тиббий хулоса _____ ни
(протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси тури кўрсатилади)
олиш учун берилди.
7. _____
(бирламчи, такроран)
8. _____
(протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси тури ва коди)
9. Тиббий хулоса берилган сана _____
(кун, ой, йил)
10. Муддати _____
(кун, ой, йил)
11. ПТИЭК, ТИЭК, ТМК раиси _____
(имзо) (Ф.И.О.)

(қирқш чизиги)
- Ушбу маълумотнома _____ нинг
(Ф.И.О.)
- 20 ____ йил ____ да
(протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси тури ва коди)
билан таъминланганлигини тасдиқлайди.
_____
(ташкilot номи)

_____ туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизмат бўлими бошлиғи _____
(имзо) (Ф.И.О.)

М. Ў.

Мухтож шахсларни протез-ортопедия
мосламалари ва реабилитация қилишнинг
техник воситалари билан таъминлаш
тартиби тўғрисидаги низомга
4-илова

Протез-ортопедия мосламаларига мухтожликни аниқлаш бўйича тиббий кўрсатмалар

1. Протез мосламаларига:
  - қўлнинг чўлтоқлиги;
  - билакнинг чўлтоқлиги;
  - елканинг чўлтоқлиги;
  - соннинг чўлтоқлиги;
  - болдирнинг чўлтоқлиги;
  - оёқнинг ампутацион чўлтоқлиги.
2. Ортопедик аппаратларга:
  - полиомиелит (қоқшол) касаллиги асоратлари (шу жумладан, оёқ парези);
  - сон ва болдир соҳасидаги сохта бўғимлар;
  - туғма ёки орттирилган патологиялар натижасида оёқнинг 3 сантиметр ва ундан ортиқ калталиги;
  - болалар церебрал фалажлиги.
3. Кўкрак беги экзопротезларига:
  - онкологик ўсмалар ва бошқа сабаблар туфайли кўкрак безининг олиб ташланганлиги.
4. Туторларга:
  - полиомиелит асоратлари;
  - секин битадиган синиқлар ва сохта бўғимлар.
5. Корсетларга:
  - сколиоз;
  - остеохондроз асоратлари (диск чурраси, спондилолистез, орқа мия нерв толасининг эзилиши натижасида ривожланган сколиоз);
  - кифоз;
  - умуртқа канали стенози;
  - умуртқа поғонаси жароҳати асоратлари (умуртқалар ўйноқилиги, орқа мия фаолиятининг бузилиши, спондилолистез).
6. Бандажларга:
  - кайталанувчи ёки жарроҳлик амалиётини қўллаш имкони бўлмаган чурралар.
7. Мураккаб ортопед пойабзалига:

орттирилган, тизимли, ирсий ёки туғма патологиялар натижасида оёқнинг 3 сантиметрдан ортиқ анатомик калталиги;

товон юзасининг варус ёки вальгусли деформацияси натижасида оёқнинг ички томонга ёки ташқи томонига қийшайиши;

оёқ кафти ампутацияси ёки экзoarтикуляциясидан (Шопар, Лисфранк, Горанжо, Шарп усулида ва бошқалар) кейинги чўлтоқлик;

ошиқ-товон бўғимини мустаҳкамлашни талаб этадиган оёқлар ярим фалажлиги (парези) ёки фалажлиги (параличи);

болалар церебрал фалажлиги;

оёқ панжасининг ривожланган эквинус-варус қийшиқлиги, оёқ панжаси фалажлиги (от туёғи);

оёқ кафти ясси вальгусли фалажлик деформацияси;

оёқ панжасининг куйиш, совуқ уриши, электр жароҳати ёки жарроҳлик муолажаси натижасидаги деформациялари;

оёқ панжасининг ривожланган ва турғун лимфастази (фил оёқлик) ва у билан боғлиқ бўлган трофик ўзгаришлар.

Мухтож шахсларни протез-ортопедия
мосламалари ва реабилитация қилишнинг
техник воситалари билан таъминлаш
тартиби тўғрисидаги низомга
5-илова

Реабилитация қилишнинг техник воситаларига мухтожликни аниқлаш бўйича тиббий кўрсатмалар

1. Хонага мўлжалланган кресло-аравача қуйидаги исталган ҳолатларда ёки касаллик асоратларида тавсия этилади:

НУНА бўйича III даража/IV функционал классдаги сурункали юрак етишмовчилиги;

III даража нафас олиш етишмовчилиги билан асоратланган нафас олиш органлари касалликлари, ҳар қандай даражадаги қон айланиши етишмовчилиги билан уйғунликда;

жигар функцияларининг намоён бўлган бузилиши, портал гипертензия ва асцит билан биргаликдаги жигар касалликлари;

IV даража (терминал босқич)даги сурункали буйрак етишмовчилигига олиб келадиган буйрак касалликлари;

гемиплегия, намоён бўлган гемипарез, намоён бўлган пастки парапарез, параплегия, намоён бўлган трипарез, триплегия, намоён бўлган тетрапарез, тетраплегия;

акинетик-ригид синдроми; кескин намоён бўлган атаксия, шу жумладан, намоён бўлган вестибуляр-мияча бузилишлари; якқол намоён бўлган гиперкинетик бузилишлар;

иккала тиззадаги ва ундан юқоридаги ампутация чўлтоқлиги, оёқ функциялари сезиларли бузилган ҳолдаги иккинчи оёқнинг ампутация чўлтоқлиги;

иккала тизза ва билак-кафт бўғимларининг деформацияловчи IV даражали остеоартрози;

оёқлар ва тос суяклари дефекти, деформацияси ва туғма аномалияси (ривожланиш нуқсонлари) оқибатида юриш ва туришнинг намоён бўлган бузилишлари;

намоён бўлган оғриқ синдроми, кескин намоён бўлган контрактура, юриш ва туришнинг намоён бўлган бузилишлари билан бирга иккала оёқнинг III-IV даражали тос-бел ва (ёки) тизза бўғимларининг деформацияловчи артрози;

иккала тос-бел ва (ёки) тизза бўғимларини эндопротезлашдан кейинги оғир асоратлар;

иккала чаноқ-сон ва (ёки) тизза бўғимларини эндопротезлашдан кейинги оғир асоратлар.

2. Сайр қилиш кресло-аравачаси қуйидаги исталган ҳолатларда ёки касаллик асоратларида тавсия этилади:

гемиплегия, намоён бўлган гемипарез, намоён бўлган пастки парапарез, параплегия, намоён бўлган трипарез, триплегия, намоён бўлган тетрапарез, тетраплегия;

аклий заифликнинг, рухий касалликлар (деменция)нинг оғир даражаси оқибатида юриш ва туришнинг намоён бўлган бузилишлари;

иккала тиззадаги ва ундан юқоридаги ампутация чўлтоқлиги, оёқ функциялари сезиларли бузилган ҳолдаги иккинчи оёқнинг ампутация чўлтоқлиги;

иккала тизза ва билак-кафт бўғимларининг деформацияловчи IV даражали остеоартрози;

оёқлар ва тос суяклари дефекти, деформацияси ва туғма аномалияси (ривожланиш пороклари) оқибатида юриш ва туришнинг намоён бўлган бузилишлари;

иккала оёқнинг III-IV даражали тос-бел ва (ёки) тизза бўғимларининг деформацияловчи артрози, намоён бўлган оғриқ синдроми, кескин намоён бўлган контрактура, юриш ва туришнинг намоён бўлган бузилишлари билан бирга;

иккала чаноқ-сон ва (ёки) тизза бўғимларини эндопротезлашдан кейинги оғир асоратлар.

иккала тос-бел ва (ёки) тизза бўғимларини эндопротезлашдан кейинги оғир асоратлар.

3. Эшитиш мосламаси қуйидаги ҳолатларда тавсия этилади:

туғма, орттирилган ва аралаш кохлеар неврит;

эшитиш қобиляти пасайишининг III ва IV даражаси (сурдологнинг иккала қулоқнинг эшитиш қобиляти пасайганлиги тўғрисидаги хулосаси асосида).

4. Қўлтиқ таёқ, жумладан, тирсакли қўлтиқ таёқ қуйидаги ҳолатларда тавсия этилади:

битта оёқнинг таянч-ҳаракат фаолияти тўлиқ бузилган ҳолатлар ҳамда анатомик дефектларда.

сохта бўғим, суяклар дефекти, кескин намоён бўлган контрактура, оёқ камари суяклари ва бўғимларининг турғун қийшайиши ёки анкилози, юриш ва туришнинг намоён бўлган бузилишлари;

битта ёки иккала оёқнинг ампутацион чўлтоқлиги;

tizza ва чаноқ-сон бўғимини эндопротезлашдан кейинги ҳолат;

ўрта даражада ва намоён бўлган гемипарез, ўрта даражада ва намоён бўлган пастки парапарез.

5. Ҳасса, жумладан, кўзи ожизлар учун ҳасса қуйидаги ҳолатларда тавсия этилади:

бир оёқнинг таянч-ҳаракат фаолияти қисман бузилган ҳолатларда, шунингдек, мураккаб протез ва ортез билан таъминланган ҳолатларда;

tizza ва чаноқ-сон бўғимини эндопротезлашдан кейинги ҳолат;

кўзи ожизларга;

6. Юриш мосламаси (ходунок) қуйидаги ҳолатларда тавсия этилади:

иккала оёқ, чанок, умуртқа поғонасининг жароҳатлари асоратларидан кейинги юриш ва туришнинг намоён бўлган бузилишлари;

7. Пешоб қабул қилгич қуйидаги ҳолатларда тавсия этилади:

пешоб чиқариш аъзоларида стома мавжудлиги.

8. Нажас қабул қилгич қуйидаги ҳолатларда тавсия этилади:

ичакда стома мавжудлиги.

Муҳтож шахсларни протез-ортопедия
мосламалари ва реабилитация қилишнинг
техник воситалари билан таъминлаш
тартиби тўғрисидаги низомга
7-илова

Протез-ортопедия мосламаларига муҳтож шахслар РЎЙХАТИ

[illegible]

Мухтож шахсларни протез-ортопедия
мосламалари ва реабилитация қилишнинг
техник воситалари билан таъминлаш
тартиби тўғрисидаги низомга
8-илова

Реабилитация қилишнинг техник воситаларига мухтож шахслар РЎЙХАТИ

[illegible]

Мухтож шахсларни протез-ортопедия мосламалари
ва реабилитация қилишнинг техник воситалари
билан таъминлаш тартиби тўғрисидаги низомга
9-илова

Протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун СЕРТИФИКАТ	
А қисми	№
1. Расмийлаштирилган сана _____	
2. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими _____	
3. Мухтож шахснинг Ф.И.О _____	
4. Яшаш манзили ва телефон рақами _____	
5. Маҳсулот олувчининг ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК хулосаси (ташхис) _____	
6. Маҳсулот олувчининг ногиронлик гуруҳи ва муддати _____	
7. Маҳсулот тури ва коди _____	
8. Маҳсулот нархи _____	
9. Сертификат расмийлаштирган шахснинг Ф.И.О. _____	
10. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими бошлиғи _____	
11. Сертификатни қабул қилиб олган шахснинг Ф.И.О. ва имзоси _____	

Протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун СЕРТИФИКАТ	
В қисми	№
1. Расмийлаштирилган сана _____	
2. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими _____	
3. Мухтож шахснинг Ф.И.О _____	
4. Яшаш манзили ва телефон рақами _____	
5. Маҳсулот олувчининг ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК хулосаси (ташхис) _____	
6. Маҳсулот олувчининг ногиронлик гуруҳи ва муддати _____	
7. Маҳсулот тури ва коди _____	
8. Маҳсулот нархи _____	
9. Сертификат расмийлаштирган шахснинг Ф.И.О. _____	
10. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими бошлиғи _____	
11. Буюртма қабул қилинган сана _____	
12. Маҳсулотни тайёрлаган корхона номи _____	
13. Корхонада тайёрланган маҳсулот коди ва нархи _____ Корхона раҳбарининг Ф.И.О. ва имзоси _____	
14. Маҳсулот олувчининг Ф.И.О. ва имзоси _____	

Протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаларини олиш учун СЕРТИФИКАТ	
С қисми	№
1. Расмийлаштирилган сана _____	
2. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими _____	
3. Мухтож шахснинг Ф.И.О _____	
4. Яшаш манзили ва телефон рақами _____	
5. Маҳсулот олувчининг ТИЭК, ПТИЭК ва ТМК хулосаси (ташхис) _____	
6. Маҳсулот олувчининг ногиронлик гуруҳи ва муддати _____	
7. Маҳсулот тури ва коди _____	
8. Маҳсулот нархи _____	
9. Сертификат расмийлаштирган шахснинг Ф.И.О. _____	
10. Туман (шаҳар) тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш бўлими бошлғи _____	
11. Буюртма қабул қилинган сана _____	
12. Маҳсулотни тайёрлаган корхона номи _____	
13. Корхонада тайёрланган маҳсулот коди ва нархи _____ Корхона раҳбарининг Ф.И.О. ва имзоси _____	
14. Тайёрланган маҳсулотнинг сифати тўғрисида маҳсулот олувчининг фикри _____	
15. Маҳсулот олувчининг Ф.И.О., имзоси ва қабул қилиб олинган сана _____	

[illegible]

Мухтож шахсларни протез-ортопедия
мосламалари ва реабилитация қилишнинг техник
воситалари билан таъминлаш тартиби
тўғрисидаги низомга
11-илова

**Ташкилот томонидан қабул қилинган ва етказиб берилган буюртмалар тўғрисида юритиладиган маълумотлар
ШАКЛИ**

Т/р	Ф.И.О.	Туғилган йили	Яшаш манзили	Мухтож шахс (ногиронлиги бўлган шахс ёки пенсия ёшидаги шахс)	Сертификат берилган сана	Сертификатда белгиланган маҳсулот нархи	Сертификат корхона томонидан қабул қилинган сана	Мухтожлик аниқланган протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси тури ва коди	Протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси билан таъминланган сана	Мухтож шахс таъминланган протез-ортопедия мосламаси ва реабилитация қилишнинг техник воситаси нархи	Изоҳ
1.											
2.											
...											

